

עטרת מרדכי

העלון השבועי להפצת תורה ברוחו של מרן הגה"צ הראשל"צ הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

ח' אדר ה'תשפ"ה עלון מס' 504 פרשת תצווה (זכור)

זמני השבת:

עיר	כניסה	יציאה	ר"ת
י-ם	17:06	18:19	18:59
רחובות	17:24	18:21	18:58
חיפה	17:14	18:20	18:58
ב"ש	17:24	18:21	18:59
ת"א	17:22	18:21	18:57

המאמר המרכזי

מתורת מרן הרב מרדכי אליהו זיע"א

"ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלת נר תמיד"

לדעת רש"י, מצות הדלקת המנורה היא רק בלילה, וזו לשונו: "כל לילה ולילה קרוי 'תמיד', כמו שאתה אומר: 'עולת תמיד', ואינה אלא מיום ליום. וכן במנחת חביתין נאמר 'תמיד', ואינה אלא מחציתה בבוקר ומחציתה בערב. 'מערב עד בקר' - תן לה מידתה שתהא דולקת מערב עד בוקר, ושיערו חכמים חצי לוג ללילי טבת הארוכין, וכן לכל הלילות, ואם יותר - אין בכך כלום".

ואכן, בפרשת לחם הפנים פירוש המילה "תמיד" הוא משבת לשבת. לעומתו, סובר הרמב"ן שכונת המילה "תמיד" היא, שעל המנורה להיות דולקת במשך כל שעות היממה, וזו לשונו (ד"ה "להעלת נר תמיד"): "כל לילה ולילה קרוי 'תמיד' וכו' לשון רש"י. ומדרש רבותינו אינו כך, אלא כך שנו בספרי (ריש בהעלותך): 'איורו שבעת הנרות... הא כיצד 'לפני ה' תמיד', שיהא נר מערבי דולק תדיר, שממנו מדליקין את המנורה בין הערבים... לפי שהוא תמיד לעולם".

[מחלוקת זו קשורה לשאלה: מתי התרחש נס החנוכה: האם ביום כ"ה בכסלו או בליל כ"ו. הגמרא בשבת אומרת (כ"א): כי החשמונאים נכנסו להיכל ביום כ"ה, ולכן הדליקו את המנורה בליל כ"ו. ואילו לדעת הרמב"ן אמנם נכנסו ב-כ"ה, אבל הדליקו את המנורה מיד באותו יום].

מצינו במקומות נוספים את המושג "תמיד", ובכל אחד מהם יש לפרש כפי עניינו. הנה כתב הרמ"א (אורח חיים סי' א' סעי' א'): "שיתיה ה' לנגדי תמיד" - הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים אשר הולכים לפני הא-לוקים, וברור שכאן אין מחלוקת, וכולם מודים שהכוונה במילה "תמיד" היא יומם ולילה. לעומת זאת, בסוף אורח חיים בשולחן ערוך (סי' תרצ"ז) כתוב: "וטוב לב משתה תמיד", וכאן הכוונה ל"תמיד" - כשיטת רש"י, דהיינו לעיתים מזומנות.

כלומר, "שיתיה ה' לנגדי תמיד" צריך להיות ביום ובלילה, אולם "טוב לב משתה תמיד" יש לקיים בימי הצלה, נס ומועד. אזי יזכור האדם את חסדי ה' אשר גבר עליו. הרי "תמיד" שאיננו רצוף.

יש להבין: היאך אפשר לקיים "שיתיה ה' לנגדי תמיד" גם ביום וגם בלילה? ביום יכול האדם להעמיד לנגד עיניו את הקב"ה, ומתוך כך ליראה ולהאבה אותו ולקיים את מצוותיו; אך בלילה בעודו ישן, כיצד יעשה זאת? אלא כאשר אדם הולך לישון מתוך דברי תורה, קורא קריאת שמע על המיטה, קורא תיקון חצות, וקם בבוקר בהודאה ובתפילה לבורא יתעלה ויתברך באמירת "מודה אני" - נמצא שבכל יומו, מבוקר עד ערב, הוא מעמיד את ה' לנגדו, ובזה עבודתו היא עבודת "תמיד".

(דברי

מרדכי)

שבת שלום ומבורך!

המנורה רומזת לתורה. כשם שהנרות במנורה צריכים לדלוק תמיד, כך האדם צריך לדאוג שיהיה לו זמן קבוע ללימוד התורה תמיד, וכמו שנצטוונו (יהושע א, ח'): "והגית בו יומם ולילה".

יש החושבים כי לימוד התורה יכול להיות בזמן שהם שוכבים על המיטה וקוראים באיזה ספר במנוחה וללא מאמץ, או דרך שמיעת קלטת וכדומה. אך טעות בידם. דרך לימוד התורה היא דווקא ע"י עמל ומאמץ. למרות שבתחילה דבר זה קשה, אך הקב"ה משלם שכר לפום צערא (אבות ה, א), ועתידים להיפתח לפני האדם שערי אורה בהבנת דברי התורה, עד שתדבק נפשו בלימוד ביותר, ושמחת לימוד התורה גדולה יותר מכל שמחה אחרת שבעולם.

כמו כן, צריך האדם לקבוע זמנים ללימוד התורה. אין ללמוד רק באקראי, מתי שזדמן לו. גם זה נכלל בהדלקת המנורה, הרומזת לחכמת התורה: להעלות נר "תמיד" - ולא בדרך אקראי.

גם אפשר למצוא רמז בשמן של המנורה. השמן צריך להיות "כתית למאור" - "כתית" מלשון שבירה: עליו לכתת רגליו כדי לכתת לשיעורי תורה, וגם עליו לכתת ולשבור את נפשו כדי להבין את דברי התורה. עם כל זה, בשעות האחרות אשר אין מוקדשות ללימודו הקבוע, ישמע קלטות של דברי תורה במקום שישמע דברים בטלים. או אז יזכה "להעלות נר" - דברי התורה יאירו את עיניו.

כבר הזכרנו כמה פעמים בעניין קביעת עתים לתורה את התמיהה הבאה: במקום אחד אומר רשב"י (ברכות ל"ה): שאדם העובד לפרנסתו ועושה עבודתו קבע לא ימצא זמן ללימוד תורה. אדם שחורש בשעת חרישה, זורע בשעת זריעה וקוצר בשעת קצירה - מתי ימצא זמן ללמוד תורה? ותורה מה תהא עליה? על כן צריך האדם ללמוד תורה ולעזוב את טרדות הפרנסה, כדי שיעסקו בהן אחרים. אבל במקום אחר אומר רשב"י (מנחות צ"ט): "אמר רבי יוחנן משום ר"ש בן יוחאי: אפילו לא קרא אדם אלא קריאת שמע שחרית וערבית קיים 'לא ימוש'. לכאורה זו סתירה: האם אדם צריך להקדיש את כל ימיו ללימוד התורה, או שמא מספיקה אמירה אחת פעמיים ביום כדי לצאת ידי חובת לימוד תורה?

אך אין כאן סתירה בדברי רבי שמעון בר יוחאי. משום שכאשר האדם קורא קריאת שמע בכוונה, יראה שרמוזים בה כל עשרת הדברות; ובעשרת הדברות רמוזים כל תרי"ג המצוות. נמצא שאדם יכול ללמוד ולקיים את כל התורה כולה על ידי קריאת פרשת שמע בכוונה (עיין מנחות שם, ובסידור קול אליהו עמוד ק"ל).

ידועה מחלוקת הראשונים בין הרמב"ן לבין רש"י לגבי "נר התמיד": האם נר התמיד דולק עשרים וארבע שעות או רק כל הלילה.

החיזוק השבועי

משנכנס אדר מרבים בשמחה! איך במצב הזה אפשר להרבות בשמחה?

הגמרא במכות מספרת שרבי עקיבא, רבן גמליאל ועוד תנאים היו הולכים לירושלים והגיעו להר הבית וראו שיצא שועל מתוך קודש הקודשים, רבן גמליאל ושאר התנאים בכו ורבי עקיבא צחק, שאלו התנאים את ר"ע למה אתה צוחק והרי בית המקדש הגיע לכזה חילול?! אמר להם רבי עקיבא כשראיתי שבית המקדש הגיע למצב של כזה חילול הבנתי שבעזרת השם מכזה חילול אפשר רק שיתהפך ותהיה ישועה גדולה.

בחודש אדר אנחנו מסתכלים על סיפור המגילה ושם רואים שעם ישראל היו במצב של אובדן והרג ותוך לילה אחד הכל התהפך לטובה והגיעה הישועה לעם ישראל.

המגילה ממש דומה לזמנינו, היא מספרת לנו שברגע שאנחנו נמצאים במצב של יאוש וחוסר תקווה אז ממש באותו זמן מגיע הישועה הגדולה, וזאת הסיבה שצריך להרבות בשמחה, כי בימי הפורים אנחנו רואים שמתוך הצרה הגדולה מגיעה הישועה הגדולה.

הליכות מבית מרן

שו"ת בחושן משפט

רצייתי לפתוח עסק ביתי למתנות ומשלוחי מנות. אחת מבנות השכונה עוסקת בזה כבר כמה שנים, אני חוששת אולי אני מונעת ממנה את פרנסתה בזה שגם אני אפתח אותו עסק. האם מותר לי לפתוח או אסור? גם אם מותר אשמח לדעת אם יש מקום להדר בזה או שאין שום חשש?

תשובה:

במקום שמותר מדינא, אך כשמזיקו ודאי שאסור, וכתב בשו"ע הרב (סימן ו' הלכה י"ג) "מותר מן הדין לבני העיר לירד אחד בתוך אומנות חבירו כגון להושיב חנות בצד חנות חבירו וכו' מפני שיכול לומר לו מי שבא אצלך יבא ומי שיבא אצלי יבא וכו' ומידת חסידות שלא לירד לתוך אומנות חבירו וכו' ופירשו בה חכמים (מכות כ"ד ע"א) זה שלא ירד לאומנות חבירו" נראה שדבריו חוזרים על מה שמותר מדינא שראוי לכל אדם להחמיר בזה ולאו דוקא לתלמיד חכם. ובפתחי חושן (ח"ה פ"ט הערה א') העיר על כך ויש לומר שלת"ח ראוי להחמיר גם על הצד היותר רחוק ולמנוע צער אחרים, שה שאין כן סתם אדם.

והנה כיום אין לנו דין מבוי שיש לגרים בו קנין וחזקה כמו שכתב בשו"ת דברי חיים (סימן ל"ט ד"ה אך כל זה). ובפתחי חושן (שם) כתב שלא מסתבר שבעיר גדולה ובפרט במרכז קנינות יהיה אסור לפתוח חנות או אומנות מאותו סוג, וכן מקומות המתפתחים שיש מקום לפרנסת כמה חנויות פשיטא דשרי, אומנם כתב דממדת חסידות אין לקבוע חנות סמוך ממש לחנות אחרת.

והוסיף שבשכונות קטנות אפשר שיש להם דין מבוי. ונראה שרוצה לומר שיש בו יותר מקום להחמיר, אך כאמור לדעת הדברי חיים גם שכונה קטנה אין לה דין מבוי, (וכ"כ בשו"ת משפטיך יעקב ח"ג סימן כ"ג).

איתא בבבא בתרא (כ"א ע"ב) שרב הונא סובר שמי שיש לו עסק של ריחיים במבוי בו הוא דר, אסור למי שגר במבוי אחר להעמיד בו ריחיים, משום שפוסק חיותו, אך בהמשך הביאה הגמרא שרב הונא בריה דרב יהושע הסתפק בזה, ונשארה הגמרא בתיקו. פסקו הרי"ף והרמב"ם (שכנים פ"ו ה"ח) דאין מעכבים אומנם פשיטא ליה לרב הונא בריה דרב יהושע שכן עיר מעכב לבן עיר אחרת לפתוח חנות, אלא אם כן הוא משלם מיסים באותה העיר שאז אינו יכול למחות בידו וכן נפסק שם להלכה.

כן פסק גם מרן (סימן קנ"ו סעיף ה') וז"ל "היה שם במבוי אחד מבני מבוי אומן וכו' או שהיתה שם מרחץ או חנות או ריחיים, ובא חבירו ועשה מרחץ אחרת כנגדו אינו יכול למנוע ולומר לו אתה פוסק חיי ואפלו היה מבני מבוי אחר אינם יכולים למנוע שהרי יש ביניהם אותה אומנות וכו', אבל גר ממדינה אחרת שבא לעשות חנות בצד חנותו של זה, או מרחץ בצד מרחצו של זה, יש להם למנוע ואם היה נותן עמהם מנת המלך אינם יכולים למנוע".

כתב הרמב"ם (דעות פ"ה ה"ג) ז"ל "משאן ומתנן של תלמידי חכמים באמונה וכו' ולא ירד לתוך אומנות חבירו" וכתב בשו"ת חקקי לב (ח"ג סימן כ"ט) דתלמיד חכם מחמיר אף

הלכה למעשה.

מעיקר הדין אין חשש לעסוק בהכנת מתנות ומשלוחי מנות, אך ראוי להחמיר באופן שתמנע פרנסת אחרים. ולתלמיד חכם המדקדק במעשיו ראוי להחמיר אף שיגורם הפסד מועט או למנוע צער אחרים והכל לפי הענין. ונראה שכל זה באופן שיש רק אחת שעוסקת בהכנת מתנות ומשלוחים אך כשיש כבר כמה שעוסקות בזה נראה שאין כאן צד חומרא וחסידות.

הלכות מצרן

שבת זכור

מקור המנהג המשנה במסכת מגילה כותבת שצריך לקרוא פרשת "זכור" סמוך לפורים כדי לסמוך את מחיית עמלק למחיית המן, כדכתיב: "הימים האלה נזכרים ונעשים". המפטיר קורא בספר שני "פרשת זכור", ומפטירין "פקדתי" וכו'. ומנהג הספרדים להוסיף לפני כן פסוק "ויאמר שמואל", וגומרין התפילה כשאר שבתות.

פרשת זכור חייבים לקראה מדאורייתא, ולכן יזהר הקורא לקראה בקול רם כדי שישמעו כל הקהל ויכוונו לצאת ידי חובה וגם הש"ץ יכוון להוציאם ידי חובתם. וטוב להכריז על כך. ויש נוהגים לומר "לשם יחוד" מיוחד לזה.

טוב לקרוא בספר התורה הכשר והמהודר שיש בבית הכנסת. וטוב שכל אחד ואחד ישתדל לשמוע קריאת פרשת זכור בספר תורה ובניגון לפי מנהג עדתו. ובדיעבד יוצאים ידי חובה בכל ספרי תורה ובכל סוגי הקריאות.

יש אומרים ששנים פטורות מקריאת "זכור", וכך נהגו הספרדים. ואם באות לשמוע יחשבו בליבן שהן לא מקבלות עליהם כנדר. **ויש אומרים ששנים חייבות, וכך נהגו חלק מהאשכנזים.**

נוהגים לתת בערב פורים לצדקה מחצית המטבע הקבוע באותו מקום ובאותו זמן, ויש אומרים שמחצית השקל שווה 10 גרם כסף ואומרים: "זכר למחצית השקל". מתפללים מנחה עד סוף "אשר", אומרים חצי קדיש ומוציאים ס"ת וקורים ג' עולים בפ' "ויחל" ואין אומרים קדיש, ומחזירים הס"ת ואומרים "תיכון תפלתו" וגו' ואומרים חצי קדיש ומתפללין שמונה עשרה ואומרים "עננו", ובחזרה נושאים כפיהם, ואומרים "יהי שם", קדיש "תתקבל", "למנצח בנגינות", "למנצח על אילת השחר" ו"עלינו לשבח".

הלכות שבת

הלכות בורר (ד)

שאלה: האם מותר לברור אוכל כמות גדולה לאורחים כדי שיראה מלא?

תשובה: בשו"ת רב פעלים (ח"א סי יב, ובבא"ח ש"ב בשלח ה"ג) כתב הרו"ח הטוב שהסתפק בדיון זה, ולמעשה כתב שברור לו מסברא שנחשב זה צורך אותה סעודה לאלתר, ואף על פי שהוא מביא הקערה מלאה מפני הכבוד, שנחשב כצורך אכילה, וכן פסק הרב במאמר מרדכי (ח"ד עמ' יתקא), אולם ההליכות עולם (ח"ד עמ' עז) אסר בזה והתיר לברור רק כדי צורך אכילת האורחים.

שאלה: האם יש איסור בורר בשימוש במלחייה עם מלח ואורז?

תשובה: פסק החזון עובדיה (שבת ח"ד עמ' רטז) שמותר להשתמש עם מלחייה אפילו שיש בה אורז, משום שאין זה נחשב כברירה בכלי, שהמלחייה לא נעשית לשם ברירה כלל, וגם אין למשתמש כל כוונה לברור המלח מן האורז.

זכר למחצית השקל תורמים בהידור להשלמת בית ה'

בית תורה וחסד עטרת מרדכי אליהו רחובות
חפשו: "עטרת מרדכי אליהו" | 054-4477-562

תמונה עדכנית

עטרת תפארת

העלון מוקדש לע"נ מלכה גינה בת רחל ע"ה
לרפואת אשת מרן זיע"א הרבנית צביה חנה בת אביגיל תחי'
לרפואת עדי בת מזל תחי' וריעות בת גילה תחי'

אורייתא הפרשה מזוית נשית

היה מבול, ויש אומרים שהביאה מעצי הזית שבגן עדן. לפיכך, הנשיאים הביאו את הזיתים, ועם ישראל כתשו את הזיתים, כאמור, והוציאו את הטיפה הראשונה, שמן זית זך כתית למאור.

אנו רואים כי אף שמקור הזיתים לא היה בידי אדם, אלא הובא מגן עדן, הרי שאת הפעולה עצמה של הכנת השמן נדרשו בני ישראל לעשות. עניין זה נמצא גם לגבי הדלקת נרות המנורה. את האש להעלאת הנרות לקחו מן המזבח החיצון, כפי שכתב רש"י: "אש תמיד" – אש שנאמר בו 'תמיד', היא שמדליקין בה את הנרות, שנאמר בה: 'להעלות נר תמיד' – אף היא מעל המזבח החיצון תוקד". אולם האש שעל גבי המזבח ירדה מן השמים, וכלשון הפסוק: "ותצא אש מלפני ה'... וירא כל העם וירונו". ומאש זו לקחו להדלקת נרות המנורה. הרי שאף שמקור האש היה מן השמים, על האדם לעסוק בעצמו בהדלקת נרות המנורה.

מכאן נלמד מוסר גדול. הנה הזיתים הובאו מגן עדן, והאש הראשונה ירדה מן השמים, ואת נר התמיד מדליקין מאש זו שירדה מן השמים;

אך האדם בעצמו צריך לכתוש את הזיתים, להוציא את השמן ולהעלות את האש בנרות. הקב"ה משפיע שפע של ברכה לאדם: בריאות, פרנסה, משפחה, אך עליו מוטלת החובה והזכות לעמול ולהתאמץ בשמירה על המצוות והימנעות מאיסורים, כדי שיזכה לחיי העולם הבא. בדרך זה הוא נכנס לטרקלין, והנשמה מאירה בקרבו ומסייעת לו לעלות ולהתעלות תמיד.

(מעובד מ"אביהם של ישראל על התורה")

"אתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד" (כ"ח, כ')

הגמרא במסכת ביארה את דברי המשנה, כי הטיפה הראשונה היוצאת מן הזית היא "למאור ולא למנחות".

הרמב"ם ביאר, שהיו כותשים את הזיתים ואחר כך טוחנין אותם, ושוב כותשין וטוחנין. כלומר: היו בוחרים את הזיתים המובחרים שבראש האילן. כך התקבל השמן המובחר והזך למאור, ואילו השמן השני אשר נוצר ע"י הטחינה היה למנחות. וזהו היפך מנהג העולם, שהרי אדם לוקח לאכילה את השמן המובחר יותר, ולנרות להאיר לוקחים את השמן הפחות מובחר. וזו באמת שאלת המשנה שם: אם מנורה שאינה לאכילה טעונה שמן זית זך, מנחות שהן לאכילה לא כל שכן?

ומשיבה המשנה, כי זו גזירת הכתוב: "זך כתית למאור - ואין זך כתית למנחות". ומעתה יש להבין: מהיכן ייקחו בני ישראל במדבר "שמן זית זך", היכן גדלים עצי זית במדבר כדי שימצאו בהם גרגרים בראש האילן ויכתשום ויעשו מהם שמן זית זך כתית?

בפרשת ויקהל נאמר: "והנשיאים הביאו את אבני השוהם... ואת השמן". וכתב בתרגום יונתן בן עוזיאל, שהנשיאים הביאו "שמן זית זך" מגן עדן. גם על פירוש זה יש לשאול: וכי בגן עדן גדלים עצי זית?

אמנם מסתבר שכן. שהרי במדרש מובאת מחלוקת לגבי "עלה זית טרף" שהביאה היונה בזמן המבול. יש אומרים שהביאה אותו מעצי זית שבארץ ישראל, שבה לא

תאמר לבית יעקב

ש"ת שהופנו למרן הרב בנושאי הבית היהודי

אפשרויות אכילה ללא בדיקה:

1. סינון במקום בדיקה.

נהגו להתיר (ויש להם על מה שיוסמוכו) להכין תה מכל סוגי העלים ללא בדיקה, ולסנון אותו דרך בד צפוף, צמר גפן או נייר מחלחל צפוף. כמו כן, אפשר לבטל את כל סוגי העלים במים, לסנן כנ"ל, ולהוסיף את המים שסוננו (וקיבלו את הטעם) לתבשיל, לתה וכדומה, כתחליף לעלים עצמם.

אפשר גם לשמור בהקפאה את המים (כמו קוביות קרח).

וכן אפשר לעטוף היטב עלים לא בדוקים בבד צפוף או בנייר מחלחל צפוף ולבשל בתוך התבשיל או המרק, באופן שהעלים לא יצאו מתוך העטיפה.

(הטעם לכל האמור: העלים נותנים טעם משובח והחרקים - טעם פגום)

2. הבהוב על האש או ייבוש בתנור.

את כל סוגי העלים הירוקים ניתן להבהב על אש במקום שהיד סולדת בו, או לייבש בתנור עד שיהיו פריכים, ולאכלם ללא בדיקה נוספת.

(המשך יבוא)

(מתוך: "מן המותר בפיך" הוראות מעשיות לבדיקת המזון)

פיה פתחה נשים ונפלאות

אל תהי צדיק הרבה

פעם היה לי דין תורה עם מישהו וביקשתי מהרב אליהו זצ"ל שיהיה בורר בינינו. הרב פסק לטובתי, אבל הצד השני כנראה לא היה שלם עם הפסקה. לפני ראש-השנה הגעתי לבית הרב לקבל ברכה, ושאלתי את הרב כמה שאלות הלכתיות. אז פנה אליי הרב ואמר: "לפני חודש פסקתי את הדין בנושא שביקשתי, נראה לי שאת לא שמחה מהפסק". אמרתי לו: "אני שמחה מאוד מפסקתו של כבוד הרב, אבל נראה לי שהצד השני עדיין לא מקבל אותו בשלמות".

חזר הרב ואמר לי: "בגלל זה את לא שמחה?", ואז קולו הפך לקול נחרץ והוא ביקש ממני להביא מהמדף את מגילת רות ולקרוא מפרק ג' פסוק י"א בקול. בקושי התגברתי על המבוכה שלי וקראתי בקול חלוש: "וְעַתָּה בְּתִי אֵל תִּירָאִי כֹל אֲשֶׁר תֹּאמְרֵי אֶעֱשֶׂה לָךְ כִּי יוֹדֵעַ כֹּל שֶׁעַר עֵמִי כִּי אֶשֶׁת חַיִל אֶתְּ". הרב ביקש ממני לקרוא שוב בקול את הפסוק, ואמר: "תשמעי מה שאת קוראת! אני אומר את הפסוק הזה עלייך, ותזכרי אותו תמיד. איך לא תהיי שמחה בערב ראש-השנה?".

"אבל מה עם הצד השני?" – שאלתי.

"אל תדאגי, גם לה אמרתי את זה" – השיב הרב.

"אבל הרי הרב פסק שהיא יצאה חייבת", תמהתי.

הרב חיך חיך גדול ושתק. באותו הרגע הבנתי שהרב מבקש ממני להתעלות מהמצב הזה. לאחר שפסק הדין ניתן, הרב חייב לכבד את שני הצדדים למען דרכי שלום.

המשכתי ושאלתי את הרב: "מפני דרכי שלום?"

ענה הרב: "אמל". רק אחרי שהבנתי והשמחה החלה לעלות בי, הרב החל לברך אותי בשפע ברכות לשנה החדשה, וכמו תמיד, בסוף הברכה הוא נתן מכה על השולחן ודרש שאענה "אמן". מאז ועד היום הפסוק הזה מלווה אותי תמיד ומחזק אותי ברגעים קשים.

(אביהם של ישראל 3)

עטרת מרדכי לילדים

פרשת השבוע: תצווה - זכור

עלון הילדים מבית מרן הגה"צ הראשל"צ הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

מעשה רב

עשיר בתורה

ספרה מרב עמור, בת הרב זצ"ל: בליל פורים אחד, הבית היה מלא מפה לפה, כזאה לליל פורים בבית הרב. היו גם הרבה תלמידים מהכולל של הרב שבאו להתבסס מתורתו, ואחד מהם היה צריך ברכה מיחדת עבורו ועבור אשתו.

אותו תלמיד חכם הגיע להתברך ולהתיעץ, ומטבע הדברים, היו במקום גם הרבה שכורים. הוא כבר כמעט הגיע אל הרב ונסה לפתח את פיו, אלא שאז נפתחה הדלת ונכנס עשיר גדול שהיה תורם תרומות נכבדות לכולל.

מיד פנו כלם מקום לאותו עשיר כדי שיגיע אל הרב. גם אותו אברך, שעדיין לא הספיק לבקש את מבקשו, זז הצדה כדי לפנות מקום לאותו עשיר. אחד המקרבים, שהיה גם הוא קצת מבסס, אמר לרב בקול רם, לתדהמת הסובבים: הרב, מי יותר חשוב, תלמיד חכם או עשיר?

והרב, בלא מבוכה או משוא פנים, חשב רגע ואמר: תלמיד חכם. מיד קרב הרב את האברך אליו והוא ברך אותו לשמחת כלם.

הרב היה מכבד מאוד כל אדם באשר הוא אדם, אבל האמת היתה אצלו אמת גם אם זה לא היה נעים. (מתוך אביהם של ישראל 9)

חידושים בפרשה

שבת שלום ילדים יקרים, כשהתורה מתארת את הפשע של עמלק, היא משתמשת במלים: "אשר קרף בדרך". רש"י, בשם חז"ל, מסביר את המלה "קרף" כפרוש של קרירות. גרם לך להיות קר: "לשון קר וחם. צננך והפשרך מרתחתך".

עם-ישראל, שהיה משפע ביציאת מצרים בנסים, היה אחר כך משלהב בעבודת ה'. אך עמלק, שכל כלו קר-רוח באפן נוראי, מחליט להוריד את חם ההתלהבות הזאת. חכמי המדרש המשילו את מעשיו של עמלק כלפי ישראל והאמות, לצבור שלם שעמד על שפת ברכה רותחת ולא העז להכנס לתוכה. בא אדם אחד וקפץ לברכה, ולמרות שנכונה קשות האנשים שמחוץ לברכה לא ראו זאת, אלא ראו שמישהו העז לקפץ, ועל כן העזו גם הם עתה להכנס לברכה רותחת זו, כאלו היתה מלאה במים קרים.

בפעל, עמלק לא הכניע את ישראל ולא קר את רוחם לחלוטין, אבל בעיני האמות זה כבר לא היה נראה כל כך נורא להלחם בישראל אחרי שמישהו כבר העז לעשות זאת. חכמינו אמרו, שהעתי שבו בא עמלק לקרר אותנו, היה בשעה שכבר היינו באמת קצת קרים מצד עצמנו. "חשלים".

מרן הבן איש חי המשיל זאת לאדם שהופעתו היתה מרשלת, בגדיו פרומים, שערו פרוע וזקנו מלכלך. שמע אותו אדם על המצאה ושמה "מרצה" והחליט ללכת לחנות ולקנותה. כשהראו לו את המרצה והסתכל בה, ראה מולו אדם מלכלך ומרשל ביותר. התחיל אדם זה לצחק ואמר: איזו המצאה היא זו? כל כך טפשית ומכערת ואף הפכה היא אותי למכער גם כן! כך היא המלחמה שלנו בעמלק, אומר בעל הבן איש חי, שכן אותו אדם הוא תדמית של מה שקורה בתוכנו. כשאנחנו ברפיון ובקרירות - בא עמלק עם הקרירות שלו ומחזק רפיון זה. וגם בתוכנו מצוי עמלק קטן ומלגלג. רואה אנשים שמקפידים בצניעות - ומקרר אותם. רואה מישהו מתחזק - ומרפה את ידיו. **אף אנו נתחזק מולו, ולא נתן לו להרפות את ידינו מעבודת ה'.** (מתוך "אביהם של ישראל על התורה")

חידות

1. מהם שמות 8 בגדי הכהן הגדול?
2. מהם שמות 4 בני אהרן?
3. ממה היה עשוי האבנט?
4. כמה אבנים היו בחשן ומה היה רשום עליהם?
5. מה היה רשום על האבן של בנימין?
6. מה היה בשולי המעיל?
7. ממה היה עשוי הציץ?

בדיחה

חסיד אחד הלך לתחנת דלק והמתדלק שאל אותו: "אשריך אשריך", חסיד ענה לו: "אשריך אשריך"

נדולים צדיקים

מרן החיד"א - רבי חיים יוסף דוד אזולאי זצוק"ל

מגדולי ישראל. היה פוסק הלכה, שד"ר (=שליח דרבנן מארץ ישראל לחוץ לארץ לאסוף כספי צדקה) ומקבל. חבר עשרות ספרים בתחומים תורניים מגוונים. נולד בירושלים לרבי רפאל יצחק זרחיה אזולאי, אשר היה נינו של המקבל רבי אברהם אזולאי.

את מסעותיו הארוכים תעד החיד"א ביומן מסע שכתב לעצמו בשם "מעגל טוב". בערב ר"ח חשוון ה'תקל"ג יצא למסעו האחרון לטובת הקהלה היהודית בחברון ממנו לא שב. בכ"ח אלול ה'תקל"ח סיים את שליחותו בליבורנו ולבקשתה של הקהלה היהודית המקומית השתקע בעיר עד פטירתו.

הוא הסכים למשרה זו בתנאי שיוכל להקדיש מזמנו לכתיבת חבוריו והדפסתם, ואכן שם פרסמו מרביתם ושם גם נפטר ונקבר.

בשנת ה'תשט"ז, כאשר מלאו מאה וחמשים שנה לפטירת החיד"א, יזם הרב יצחק נסים זצ"ל, הרב הראשי לישראל, את העלאת עצמותיו מאיטליה לארץ ישראל ויחד עם הרב מרדכי אליהו זצ"ל עסקו בקבורתו. ציונו של הרב זצ"ל סמוך לציונו של החיד"א בהר המנוחות בירושלים. נפטר ב"א באדר ה'תקס"ו, זיע"א.

זכר למחצית השקל
תורמים בהידור להשלמת בית ה'

חפשו: "עטרת מרדכי אליהו" | 054-4477-562

את התשובות יש לשלוח עד יום שלישי למייל ateretme@gmail.com
או להניח בתיבה המוגנת בחצר בית הכנסת רחוב זכריה מדר 31 א' רחובות
לבירורים 08-9397933